

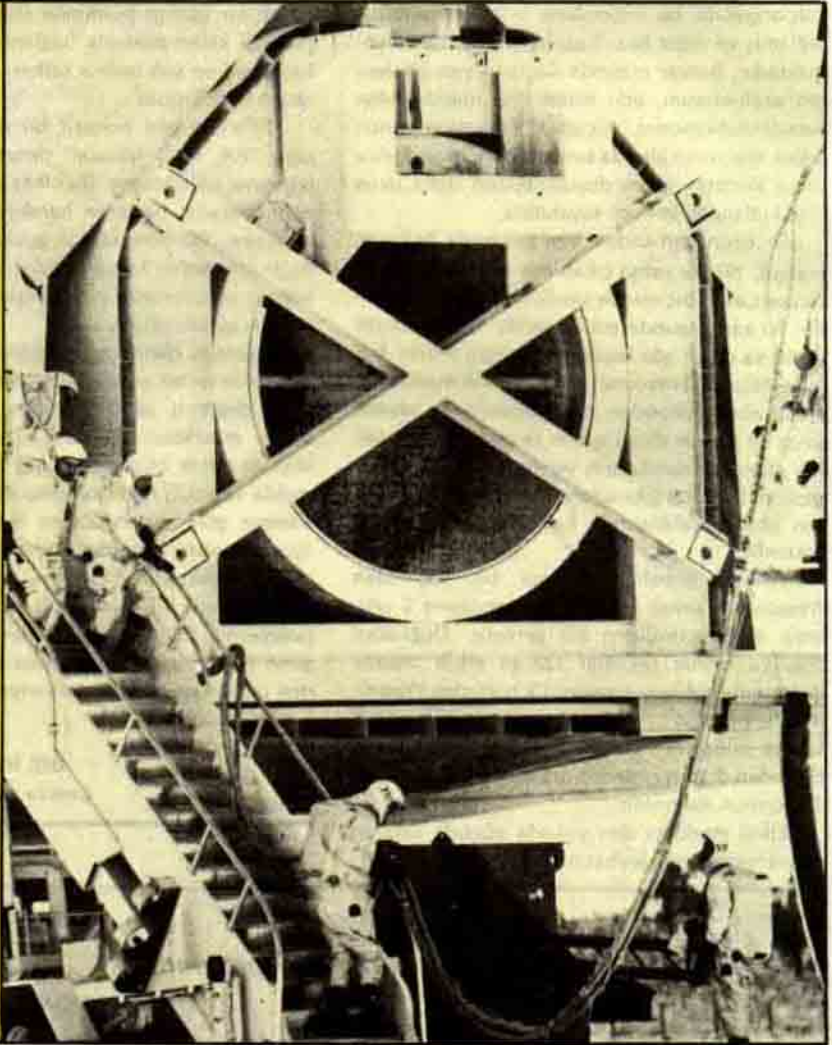
Uzay Taksisi veya Mekiği Hakkında Tamamlayıcı Bilgiler:

DÜNYAYA DÖNÜŞ

NASA'nın (National Aeronautics and Space Administration-Ulusal Havacılık ve Uzay Kurumu) gerçekleştirdiği Uzay Mekiği, karaya inecek ve yeniden kalkabilecek, uzay taşımacılığında kullanılacak bir gemidir. Bu geminin iniş sonrası bakımı ve yeniden uçuşa hazırlanması çok karmaşık işlemler gerektirmektedir. Bu iş-

lemlerin programları Kennedy Uzay Merkezi'nde fırlatma hazırlıklarıyla birlikte düzenlenmektedir. Bu işlemleri sorumlu olan Kennedy Uzay Merkezi'nin 160 kadar teknisyeni ABD'de ya da zorunlu olarak herhangi bir yerde yapılacak inişlerden sonraki tüm bakım işlemleriyle ilgilenmektedir. İlk birkaç iniş, California Dryden Uçuş Araştırmaları

**Kennedy
Uzay
Merkezi
teknisyenleri
özel
koruyucu
elbiseler
içinde
Uzay
Mekiği'nin
arka
tarafına
soğutma
hortumlarını
bağlıyorlar.**

Merkezi'nde yapılacaktır. Daha sonraları hem kalkışlar hem de inişler Kennedy Uzay Merkezi'nde gerçekleştirilecektir.

Uzay Mekiği indigi zaman, hava sürtünmesi yüzünden gövdesi çok ısınmış olacaktır. Ayrıca geminin sistemleri çalışmaya devam edeceği için yakıt kullanımı da sürecektir. Bu kadar sıcak bir ortamda yakıt kullanımının çok tehlikeli olacağı açıktır. Bu nedenle soğutma araçlarının gemiye bir an önce bağlanması gerekecektir. Uzay Mekiği'nin yakıtı nitrojen tetroksit ve monometilhidrazin kapsadığı için çevrede zehirli ve patlayıcı gazlar bulunabilir. Bu nedenle gemiye ilk yaklaşan görevliler özel koruyucu elbiseler giymiş olacaklar ve ilk iş olarak bu durumu kontrol edeceklerdir. Eğer çevrede patlayıcı gazlar saptanırsa, bu gazlar dev bir vantilatörle dağıtılacak ve temiz bir atmosfer sağlanacaktır.

Bundan sonra geminin arkasına her birinin uzunluğu 25 metreden az olmayan iki treyler yavaşacaktır. Bunlardan biri bir klima aleti ve bunu çalıştırmak için iki tane 300 kw'lık dizel jeneratör taşıyacaktır. Bu, geminin dış bölümlerinin soğutulmasında kullanılacaktır. Diğer treyler ise tek bir 300 kw'lık dizel jeneratör ve soğuk gaz püskürten özel bir alet taşıyacaktır. Bu da geminin elektronik bölümlerinin soğutulmasında kullanılacaktır. Bu sırada, geminin yakıt sistemleri hâlâ diğer sistemlere enerji sağlıyor olacaktır. Ancak eğer istenirse bu enerji dışarıdan daha küçük üçüncü bir kamyonla sağlanabilecektir.

İnişten sonraki ilk 15 dakika içinde iki aracın da soğutma boruları gemiye bağlanmış olacaktır. İnişten 20 dakika sonra soğutma ve güvenliği sağlama işlemleri tamamlanmış olacaktır.

Bundan sonraki 20 dakika içinde de gemideki astronotlar indirilecek ve yerlerine yeni görevliler bindirilecektir. Bu görevliler içerde gerekli işlemleri yapacaklar ve en sonunda hâlâ çalışmakta olan Uzay Mekiği sistemlerini durduracaklardır. İlk inişlerde 2 saat, daha sonraları 1 saat içinde tüm bu bakım işlemleri tamamlanmış olacaktır. Bundan sonra Uzay Mekiği'ni çeken bir

araç ve soğutucuları taşıyan iki treylerden oluşan bir konvoy onu yerine götürecektir. Bu kara yolculuğu sırasında soğutucuları araca bağlayan hortumlar sökülmeyecektir.

Bütün bu işlemler her inişte tekrarlanacaktır. Kennedy Uzay Merkezi'ndeki teknisyenler, bir model üzerinde bakım çalışmalarını öğreniyorlar ve uyguluyorlar. Bu işlemler için gerekli tüm malzemeler, biri Kennedy Uzay Merkezi, diğeri de Dryden Uçuş Araştırmaları Merkezi için iki set halinde hazırlanmaktadır.

NASA ayrıca herhangi bir nedenden dolayı zorunlu iniş yapılması halinde kullanılmak üzere dünyanın çeşitli yerlerinde iniş üsleri kurmayı tasarlamaktadır. Bugün, bu üslerin kurulacağı yerleri seçme ve ilgili devletlerin hava sahasını kullanmak için izin alma aşamasına gelinmiştir. Bu üslerde kesin bir ABD askeri varlığı söz konusu olacaktır. Uzay Mekiği'nin ilk uçuşunda hazır bulunacak zorunlu iniş üsleri, Hickam AFB'de, Hawaii'de, ABD'nin üç başka yerinde, Pasifik'te ve Avrupa'da olacaktır.

Böyle bir iniş yapıldığı takdirde, ABD Hava Kuvvetleri'ne bağlı bir uçak, Kennedy Uzay Merkezi teknisyenlerini ve gerekli araçları iniş yapılan üsse götürecektir. Onlar gelene kadar, durumu astronotlar kontrol altında bulunduracaklardır. Üsteki yabancı görevlilere bakım hakkında olabildiğince az bilgi verilecektir. Kennedy ekibi, inişten aşağı yukarı 24 saat sonra iniş alanına varabilecektir. İlk iş olarak astronotlar indirilecek ve yeni görevliler bindirilecektir. Daha sonra zehirli ve patlayıcı gaz tehlikesini önlemek için Uzay Mekiği emin bir yere çekilecektir. Gerekli işlemler tamamlandıktan sonra NASA'nın Boeing 747'si Uzay Mekiği'ni Kennedy Uzay Merkezi'ne getirecektir. Burada Uzay Mekiği daha dikkatli ve özenli bir kontrolden geçirilerek bir hasar olup olmadığı saptanacaktır.

AVIATION WEEK and SPACE TECHNOLOGY'den
Çeviren: Murat TANER

- **Başkalarının terbiyesizliğine karşı en iyi silâh, bir insanın kendi terbiyesidir.**
Lord CHESTERFIELD
- **İstidat gizli gizli, karakter ise dünyanın gidişine göre oluşur.**
GOETHE
- **Bir insanı medenileştirtmeye karar verince işe büyük annesinden başlamalıdır.**
Victor HUGO